

[Justitsministeren.]

for tiden med vejdirektoratet, og der kan ikke på nuværende tidspunkt siges noget sikkert om udfaldet af overvejelserne.

Må jeg til slut sige, at man i justitsministeriet og vejdirektoratet naturligvis er klar over den betydning, det kan have for vognmandserhvervet, at der sker en yderligere liberalisering af vægtbestemmelserne. Men som jeg anførte, er der væsentlige modstående hensyn. Imidlertid følger vi nøje udviklingen på dette område.

**Mads Eg Damgaard:** Jeg takker den højtærede minister for svaret og glæder mig over, at han også er interesseret i og indstillet på, at man liberaliserer og standardiserer vognmandskørslen herhjemme, sådan at den passer til udlandets normer. Det er jo en vældig gene for en vognmand, der skal køre til og fra Danmark, at hans lastbiler ikke kan have den samme vægt og medføre den samme last i tons o. s. v. som andre; vi hører det næsten daglig. Ganske vist vil en standardisering naturligvis også begunstige udenlandske vognmænd, men jeg er helt sikker på, at de danske vognmænd snart skal få det ordnet ved at bringe deres vogne i overensstemmelse med de udenlandske, hvad angår vægt. Det er min tro, at lastbiltransporten, eksporttransporten efterhånden vil blive helt anderledes og vil få et meget, meget større omfang. Ser vi langt nok frem, må vi forestille os meget større vogntog, meget længere og meget tungere vogne, og der skal naturligvis bygges veje hertil. Jeg ved godt, at det er ministeren for offentlige arbejds område, men vil alligevel ligeslutte af med at udtale et håb, et ønske om, at kommende vejbyggeri tager hensyn hertil. Det er det, det kommer til at dreje sig om. Det er naturligvis alt for småt i dag. Det er der slet ingen tvivl om. Det er langtidsp projekter, vi her skal tage stilling til. Nu kunne vi jo passende begynde at tage hensyn til det med den østjyske motorvej. Det har man måske gjort. Det ved jeg ikke. Det håber jeg. Ellers må vi se nærmere på det. (*Afbrydelse*). Eller den vestjyske, den midtjyske, eller hvor vejen nu kommer til at gå.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

*Forslag til lov om ændring i lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde. (Om opregulering af renter),*

*forslag til lov om ændring i lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl. (Om opregulering af renter)*

og

*forslag til lov om ændring i lov om invalideforsørgelse. (Om opregulering af renter).*

Valgt blev: *Helge Nielsen, Bladt, Poul Dalsager, Ditlevsen, Grete Hækkerup, Lund Jensen, Anker Jørgensen, Tastesen, Holger Hansen, Søren Andersen, Jacob Sørensen, Skov Thulesen, Clara Munck, Fanger, Adolph Sørensen, Grethe Philip og Gunhild Due.*

Den næste sag på dagsordenen var:

*Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et folketingsudvalg vedrørende de offentlige investeringer [af Carl Petersen m. fl.].*

(Første behandling af forslaget (nr. XVI) findes i tidenden sp. 3014).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Sagen sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

*Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 98 stemmer mod 5.*

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om ungdomsskoler og aftenskoler m. v.*

(Lovforslaget (nr. 106) findes i tillæg A. sp. 1341, fremsættelsen i tidenden sp. 2874).

Lovforslaget sattes til forhandling.

**Camma Larsen-Ledet:** Da det socialdemokratiske partis ordfører, det ærede medlem hr. Poul Hansen (Grenå), er syg, skal

[Camma Larsen-Ledet.]

Jeg anbefale det fremsatte lovforslag. Jeg gør det med den begrundelse, at jeg finder det ganske rimeligt, at den forspiring, der nu foregår i tre af undervisningsministeriets nedsatte udvalg, nemlig det pædagogiske arbejdsudvalg for ungdomsskoler, aftenskoleudvalget og udvalget for fritidsforanstaltninger m. v., også får den fornødne vækstperiode. Jeg kan altså anbefale, at revisionen af loven udskydes til folketingsåret 1965-66.

**Poul Hartling:** Tilslutning.

**Edv. Jensen:** Også jeg kan på mit partis vegne give tilslutning til lovforslaget.

**Helveg Petersen:** Jeg kan på det radikale venstres vegne give tilslutning til udsættelse af revisionen.

**Poul Dam:** Vi fra vor side glæder os til, at der med tiden kommer et virkeligt forslag til ændring af denne lov og kan foreløbig give tilslutning til, at revisionen udskydes. Der er dog et spørgsmål, jeg gerne vil benytte lejligheden til at stille den højtærede undervisningsminister. Loven her drejer sig ikke alene om ungdomsskoler, aftenskoler og fritidsforanstaltninger, men også om efterskoler. Inden for efterskolerne har der i i de senere år været en kraftig debat om, hvorvidt man forberede til den afsluttende prøve, som i folkeskolen findes i 9. klasse, idet der i den nugældende lov ikke er nogen dispensationsmulighed for ministeren til at give adgang til en sådan undervisning. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han ikke mener, det er rimeligt at få indført en sådan dispensationsmulighed for de mange, moderne indstillede efterskoler, der gerne vil benytte sig af den.

**Bækgård:** Da lovforslaget kun går ud på at udskyde revisionen i et år, er der vel egentlig ingen grund til en større debat, især da den højtærede minister ifølge den skriftlige fremsættelsestale håber at kunne fremsætte et egentligt revisionsforslag af loven sidst i denne samling. Det synes jeg er en helt rigtig tanke, især da vi til den tid vil have et bedre grundlag for en debat på baggrund af de tre udvalgs betænkninger,

som ifølge bemærkningerne til lovforslaget vil foreligge til den tid.

Jeg vil dog gerne allerede nu takke den højtærede minister for de udtalelser, som ministeren er fremkommet med, om uddannelse af 8.-9.-10. skoleårs elever. Jeg tror, det er meget værdifuldt, at der er frihed for elever og forældre til at vælge den skoleform, den enkelte mener passer bedst, og jeg er glad ved at erfare, at den højtærede undervisningsminister meldte fra, da der på Nordisk Råds møde i Reykjavik for nylig fra norsk og svensk side kom ønsker frem om et obligatorisk 8. og 9. skoleår. For hvad bliver resultatet, såfremt sådanne ønsker realiseres? Ja, det har den svenske undervisningsminister efter min mening dygtigt og præcist givet udtryk for i nogle betragtninger, som bl. a. er gengivet i Finanstidende nr. 20 fra den 12. februar 1965, hvor han med udgangspunkt i en omtale af det stærkt voksende antal unge, der i disse år strømmer til de svenske gymnasier, opfordrer til et helt ændret syn på den akademiske uddannelse. Den svenske undervisningsminister siger — jeg beder om tilladelse til at citere —:

„Sverige er øjensynlig på vej ind i en kraftig overproduktion af højere uddannede akademikere . . . Eftersom ikke alle svenskere kan blive læger, civilingeniører eller videnskabsmænd, selv om de uddanner sig til disse beskæftigelser, fører den forudsete udvikling nødvendigvis til, at mange akademisk uddannede må lade sig ansætte i stillinger som almindelige arbejdere eller funktionærer.“

Der kunne være god grund til at citere mere af udtalelserne, men da forretningsordenen ikke tillader det, skal jeg slutte her.

Jeg synes, at de synspunkter, den svenske undervisningsminister har gjort gældende, ganske godt understreger betydningen af den frihedslinje, som den højtærede undervisningsminister ønsker at følge, hvad angår de aldersklasser, som især har berøring med ungdomsskolen. For skal først alle til at have 9 obligatoriske skoleår, vil tilgangen til videreuddannelse absolut stige, og det vil efter min mening være en samfundsmæssig fejlinvestering, såfremt f. eks. den mand, der skal passe og udfylde arbejdet ved en betonblandemaskine, har en studentereksamen.

## [Bækgaard.]

Jeg har ønsket at gøre disse bemærkninger, ikke alene fordi det jo netop nu er vedtaget at nedsætte et investeringsudvalg, men også fordi vi i mit parti er stærkt interesseret i den undervisningsform, der udøves på ungdomsskolerne, idet eleverne dér får livsproblemerne stillet op fra en lidt anden synsvinkel, end hvis de fortsætter i det sædvanlige miljø i folkeskolen. I den forbindelse må vi også lige erindre, at selv om alle bør og skal have en god og alsidig uddannelse, er det især inden for de frie erhverv nødvendigt, at det praktiske arbejde og dets tilpasning i samfundet ikke tilside-sættes, men indgår som led i uddannelsen.

De uafhængige vil gerne støtte og anbefale lovforslaget og samtidig give tilslutning til, at den højttærede undervisningsminister fremsætter et egentligt revisionsforslag sidenhen, selv om det bliver efter den 15. marts.

**Undervisningsministeren (K. B. Andersen):** Jeg takker for tilslutningen fra alle sider. Det er jo en udskydelse, det drejer sig om; så er det måske ikke så svært at få tilslutning, som hvis det havde været noget andet, det gjaldt.

I anledning af det spørgsmål, det ærede medlem hr. Poul Dam stillede mig, om jeg ville virke for en dispensationsadgang for efterskolen med hensyn til afholdelse af prøver efter 9. skoleår, vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er rimeligt, at efterskolerne nu får tid til at føre den drøftelse igennem, de står midt i. Det ærede medlem ved sikkert, at efterskolerne skal have deres årsmøde i næste måned, og at man dér har forberedt et ganske bredt møde med folkeskolen, hvilket i sig selv er et nyt og interessant tidens tegn. Efterskolerne har, så vidt jeg er underrettet, inviteret samtlige amtskolekonsulenter, i hvert fald en ganske bred repræsentation for ministeriet, hvad vi er meget taknemlige for, og det er meningen, at vi skal drøfte forholdet mellem folkeskolen og efterskolen. Lad os nu foreløbig se, hvad der sker dér; lad efterskolen få lov til i fred at drøfte problemerne igennem, før vi griber ind.

Det ærede medlem hr. Bækgaard nævnte, at jeg i fremsættelsen havde udtrykt håb om at kunne fremsætte det egentlige forslag

senere i denne samling. Det er rigtigt, men jeg vil gerne understrege, at det er et håb; om det lykkes, ved jeg ikke. Jeg vil gerne have, at vi kan drøfte forslaget sommeren igennem rundt omkring i landet; men lykkes det ikke, så ligger det jo her, når vi mødes til oktober.

Jeg er nødt til at gøre en enkelt bemærkning til. Jeg skal ellers følge den linje, der er lagt, og ikke tage den store debat ved denne lejlighed. For dog ikke at blive misfortolket, og for at man ikke skal kunne sige, at jeg ved ikke at tage til genmæle over for, hvad det ærede medlem sagde, har givet tilslutning til noget, jeg ikke er enig i, er jeg nødt til at sige, hvad der i øvrigt er fremgået klart af avisreferater, at det, diskussionen på Nordisk Råds møde i Reykjavik drejede sig om — det kan bl. a. det ærede medlem hr. Poul Hartling, som var til stede, og som ikke var enig med mig, bevidne — var, om vi skulle have en obligatorisk 9. klasse inden for folkeskolen alene. Over for dette sagde jeg for mit vedkommende fra og udtalte, at efter min mening var vi bedre i overensstemmelse både med dansk skoletradition og i øvrigt med moderne pædagogisk tankegang, der må gå ud på at sørge for, at der er så varierede tilbud til rådighed for de unge som overhovedet muligt. Det giver størst chance for at ramme, hvad netop den enkelte har brug for. Derfor sagde jeg, at den undervisningspligt, jeg mener vi må forberede, den 9-årige, må gælde en undervisning, der ikke alene kan finde sted gennem folkeskolen, men lige så fuldt gennem det meget værdifulde indslag i det danske skolebillede, som efterskolen er, gennem ungdomsskolen, gennem en god faglig uddannelse med en god teoretisk del, som den nu findes, eller på andre måder. Jeg vil gerne føje til, at kan man finde en måde at administrere det på, hvorved eleven kunne gå ud et år og måske gå tilbage igen, så jeg også gerne det. Det er denne mere smidige, fleksible udgave af undervisningspligten, jeg personlig gerne vil arbejde for, og det var på dette område, jeg måtte erklære mig uenig med mine kolleger i Norge og Sverige.

Det ærede medlem hr. Bækgaard citerede min svenske kollega, der har talt om overproduktion af akademikere, men man

**[Undervisningsministeren.]**

må ikke glemme, at Sverige og Norge af grunde, der vel nok er lidt svære at finde frem til, har dobbelt så mange akademikere pr. årgang, som vi har i Danmark; det kan naturligvis diskuteres, om vi er ved at løbe ind i den samme fare. Jeg tror det ikke, men Sverige har altså simpelt hen relativt dobbelt så mange som Danmark, og derfor foreligger der en anden situation i Sverige. Jeg takker for tilslutningen fra alle partier.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.*

Den næste sag på dagsordenen var:

*Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om udbygning af Danmarks tekniske højskole og Danmarks ingeniørakademi.*

(Lovforslaget (nr. 105) findes i tillæg A. sp. 1329, fremsættelsen i tidenden sp. 2870)

Lovforslaget sattes til forhandling.

**Lysholt Hansen:** Da det kun er godt 2 år siden, at folketinget behandlede denne sag sidst, og dengang havde en meget grundig behandling både i tinget og i udvalget, hvor man beskæftigede sig med såvel de uddannelsesmæssige som de økonomiske spørgsmål, skal jeg for mit vedkommende ikke genoptage denne diskussion, idet jeg ikke mener at kunne tilføre den noget nyt på det uddannelsesmæssige område.

Den afgørelse, der blev truffet om en rammebevilling på 500 mill. kr., indebar et decideret ønske om, at udflytningen skulle ske fuldstændigt; man måtte dog tage det forbehold, at man måske ikke kunne klare det, således at man stadig efter 1970 måtte regne med at foretage noget af undervisningen på den nuværende skole.

Det viser sig nu, da man er færdig med

planlægningen — til og med 1962 var der kun planlagt for en tredjedels vedkommende — at man ikke kan regne med at gennemføre en udflytning inden for rammen på de 500 mill. kr. inden 1970, og derfor kommer ministerens forslag nu.

Det foreliggende lovforslag om at udvide beløbsrammen med 64 mill. kr. strækkende sig yderligere over 2½ år finder jeg fornuftigt og rigtigt. Når man virkelig kan klare den fuldstændige udflytning for disse yderligere 64 mill. kr. set i relation til prisindeksen fra 1962, tror jeg, det vil være rigtigt at bevilge denne yderligere sum og på denne måde sikre sig de idealmål, man måtte have.

Forslaget indebærer efter min bedømmelse således visse fordele. Vi vil opnå betydelige besparelser derved, at en byggeplads ikke først brydes ned og derefter på ny skal retableres. Vi vil også nå en række fordele for lærerpersonalet, for elever og for uddannelsen i det hele taget ved at tage en positiv stilling til det foreliggende lovforslag.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger, fordi jeg mener, at en række af de problemer, som vi i øvrigt skal have belyst, får vi sikkert bedst belyst i udvalget, hvor vi naturligvis skal se den generelle plan, der danner grundlag for, at ministeren nu stiller forslag om de 564 mill. kr.

Jeg tilsiger mit partis positive medvirken.

**Axel Kristensen:** Det vil efter min mening ikke være muligt at give bedre oplysninger end dem, der står i planlægningsudvalgets skrivelse til undervisningsministeren, som er medtaget som bilag til lovforslaget, og hvoraf ministeren har taget visse uddrag til sine bemærkninger til lovforslaget.

Argumentationen for nu at tage stilling er, at det er lettere at lave en rigtig planlægning, når man nøjagtig ved, hvad det er, man skal arbejde med; det vil blive en billigere projektering, det vil blive et billigere byggeri, og det vil give en rigtigere løsning. Og da man for en del af beløbet på de 64 mill. kr. og de 500 mill. kr. vil få dækning ved, at den gamle læreanstalt bliver frigjort til andet offentligt formål, mener jeg, at man må anbefale denne løsning.

Vi vil ligesom den foregående taler se hen